

มาตรา 103

มาตรา 103 คือ

มาตรา 103 คือ กฎหมาย ป.ป.ช. ที่ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกจากมีกฎหมายบัญญัติไว้ เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มาตรา 103 ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกตำแหน่ง และบังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง 2 ปี

เจตนารมณ์ของมาตรา 103

เพื่อไม่ให้เกิดการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐจากบุคคลในโอกาสต่างๆ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

ข้อยกเว้นในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถ

1. หากเป็นการรับตามกฎหมายกำหนดไว้ อาทิ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าเดินทาง ค่ารับประทานอาหาร ค่าสมนาคุณวิทยากร
2. หากเป็นการรับโดยธรรมจรรยา

หลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับได้จากบุคคลโดยธรรมจรรยา

1. รับจากญาติตามจำนวนที่เหมาะสมตามสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ ตามสมควรแก่เหตุการณ์
2. รับจากบุคคลอื่น (รวมถึงนิติบุคคลทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ) ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน 3,000 บาท
3. รับจากการให้ที่เป็นลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ

กรณีรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้ไม่ได้ระบุว่าเป็นใคร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ค่าเท่าใด หรือให้เป็นของส่วนตัวที่มีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท โดยมีความจำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษา มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุผลที่จะอนุญาตให้รับไว้เป็นของส่วนตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้หน่วยงานที่ต้นสังกัดโดยทันที

กรณีรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเกิน 3,000 บาท

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความจำเป็นต้องรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกิน 3,000 บาท เพื่อรักษา มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือ ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชามีเหตุผลความจำเป็นสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้รับนั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

หากผู้บังคับบัญชามีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นไว้ ต้องคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้ ในทันที หากไม่สามารถคืนได้ ให้ส่งมอบให้กับหน่วยงานที่ต้นสังกัดโดยเร็ว

กรณีผู้รับดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง หรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอด ถอน

กรณีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งต่อ ประธานสภานั้นๆ

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วยังไม่ถึงสองปี ให้แจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช

โทษของผู้ฝ่าฝืน

เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 103 ต้องได้รับโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมาย อาญาด้วย

หากการรับทรัพย์สินเป็นการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 2,000 - 40,000 บาท หรือประหาร ชีวิต

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการให้หรือการรับซองของขวัญ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1. ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลในครอบครัว เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยม
2. การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยม ห้ามเกิน 3,000 บาท ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
3. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียไ้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด เพื่อมอบเป็นของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลในครอบครัว
4. กรณีบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบภายหลังว่าเป็นการรับที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นปฏิบัติตามกฎหมาย ป.ป.ช. มาตรา 103
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย กรณีเป็นข้าราชการการเมืองให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

ศึกษาเพิ่มเติม

พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 103 และมาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 103

มาตรา 103/1

มาตรา 122

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

คู่มือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 103